Το κυνήγι από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα

Το κυνήγι σαν δραστηριότητα, υπήρξε σχεδόν από την πρώτη στιγμή που ο άνθρωπος συνειδητοποίησε πως η ίδια του η επιβίωση εξαρτάται άμεσα από αυτό. Στην αρχή ατομικά κι έπειτα πιο οργανωμένα και ομαδικά ο αρχαίος άνθρωπος βρήκε στο κυνήγι όχι μόνο ένα μέσο που θα του εξασφάλιζε τα προς το ζην αλλά προχώρησε παραπέρα, εξελίσσοντάς το σε μια περίπλοκη δραστηριότητα. Σύμφωνα μάλιστα με την επικρατούσα άποψη στην επιστήμη της σύγχρονης παλαιοντολογίας το κυνήγι ήταν ένας από τους κύριους συντελεστές που βοήθησαν τον άνθρωπο να εξελιχθεί από ένα πρωτεύον ζώο σε λογικό ον ενώ με την περαιτέρω ανάπτυξη ολοένα και πιο μελετημένων τεχνικών, όπλων και εργαλείων για πιο αποδοτικό κυνήγι οι άνθρωποι εκείνης της εποχής κατάφεραν με την πάροδο των χρόνων να αναπτύξουν ένα πιο εξελιγμένο εγκέφαλο. Αν ο άνθρωπος, λένε οι ειδικοί, παρέμενε ένα φυτοφάγο ον δεν θα είχε την ίδια πορεία εξέλιξης και το στηρίζουν αυτό στο γεγονός πως όσα όντα είναι φυτοφάγα βρίσκονται σχεδόν στην ίδια βιολογική θέση που βρισκόταν και παλιά.

Λίγο αργότερα όταν οι κοινωνίες του αρχαίου ανθρώπου άρχισαν να γίνονται πιο οργανωμένες, περίπου πριν 25 – 30.000 χρόνια το κυνήγι άρχισε να αποκτά και θεϊκή οντότητα χάρη στις μεταφυσικές ανησυχίες του τότε ανθρώπου. Σε μέρη που κατοικήθηκαν από τον άνθρωπο εκείνη την εποχή σώζονται ακόμη και σήμερα τοιχογραφίες με παραστάσεις από το κυνήγι, οι οποίες αποδεικνύουν τη σοβαρότητα που κατείχε η δραστηριότητα στην τότε καθημερινή ζωή. Μάλιστα οι ίδιες παραστάσεις, σύμφωνα με τους ειδικούς, κατείχαν και μεγάλη θρησκευτική αξία καθ' ότι τις χρησιμοποιούσαν σε μυστικιστικές τελετές. Τέτοιου είδους απομεινάρια της εποχής, βρίσκονται σε πολλά μέρη του κόσμου και φυσικά και στον ελλαδικό χώρο και παρατηρώντας τα κανείς μπορεί να βγάλει πολλά χρήσιμα συμπεράσματα για τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποιούσε τότε ο άνθρωπος για την άσκηση του κυνηγιού.

Το κυνήγι έφτασε στο αποκορύφωμα της δόξας του και της «θεϊκής» του υπόστασης στην αρχαία Ελλάδα. Δεκάδες μυθικοί ήρωες αποτελούσαν για αιώνες το καλό παράδειγμα για τους νέους της εποχής κυρίως για τις εξαιρετικές κυνηγετικές τους ικανότητες, οι οποίες θεωρούνταν ανάλογες των πολεμικών ικανοτήτων των στρατιωτικών της εποχής και της «θεϊκής» ανδρείας. Οι νέοι στην αρχαία Ελλάδα εκπαιδεύονταν τόσο στα γράμματα και στις πολεμικές τέχνες, όσο και στο κυνήγι, το οποίο κατείχε εξαιρετική σπουδαιότητα στην τότε κοινωνία ώστε προστατευόταν από τη θεά Άρτεμις ή οποία και ήταν δεινή κυνηγός. Την εποχή εκείνη είχε ήδη αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό η γεωργία και η κτηνοτροφία, οπότε το κυνήγι σιγά – σιγά άρχισε να θεωρείται όλο και λιγότερο χρήσιμο για την επιβίωση του ανθρώπου. Κατείχε όμως σημαντική θέση στην κοινωνία, κυρίως λόγω της εκπαιδευτικής

του αξίας, γεγονός που διαπιστώνεται και από τα γραπτά έργα των Σοφών της εποχής όπως ο Ξενοφών, ο Αριστοτέλης κ.α.

Με την κατάρρευση της αρχαίας Ελληνικής δημοκρατικής κοινωνίας και αφού υπήρξε ολοένα και μεγαλύτερη εξέλιξη και εκσυγχρονισμός της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, το κυνήγι έχασε σιγά – σιγά την «θεϊκή» του αλλά και την εκπαιδευτική του υπόσταση και μετατράπηκε σε ένα απλό άθλημα, κυρίως στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Πολύ αργότερα, στα χρόνια του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, το κυνήγι αποτελεί ήδη μια ενασχόληση μόνο των προνομιούχων τάξεων, ένα «χόμπι» το οποίο όμως, αν κρίνουμε από τα αναρίθμητα έργα τέχνης που είναι εμπνευσμένα από το κυνήγι, σίγουρα κατείχε μεγάλη σπουδαιότητα για τους «ευγενείς» της εποχής. Μόνο μετά τη γαλλική επανάσταση, το κυνήγι θα πάψει να είναι προνόμιο των λίγων και θα εξαπλωθεί σε όλες τις κοινωνικές τάξεις αποκτώντας έτσι την αξία που είχε και παλιά.

Η εξάπλωση όμως του κυνηγιού, από κάποια στιγμή κι έπειτα συνέπεσε με μια εποχή όπου ο άνθρωπος, το κυρίαρχο ον στον πλανήτη, διέθετε εκείνη την τεχνολογική κυρίως υπεροχή που του επέτρεπε να επεμβαίνει στο φυσικό περιβάλλον με αποτελέσματα κυρίως αρνητικά. Με τη δύναμη που του παρείχε η τεχνολογία συνήθισε να αγνοεί τους νόμους και τις ανάγκες της φύσης πάντα προς το δικό του συμφέρον. Τα καταστρεπτικά αποτελέσματα της αλαζονείας αυτής έγιναν περισσότερο αισθητά στις πρωτοεμφανιζόμενες βιομηχανικές περιοχές και στις αποικίες όπου ο εκσυγχρονισμός και ο πολιτισμός (έτσι όπως οι άνθρωποι τότε τον εννοούσαν) έφερε μαζί του ανεξέλεγκτες και καταστροφικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον με μοιραία αποτελέσματα για τη χλωρίδα και την πανίδα.

Η κυριότερη αιτία για την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος σήμερα θεωρείται η πληθυσμιακή έκρηξη του ανθρώπου και η ολοένα και περισσότερη αναζήτηση ζωτικού χώρου και πηγών τροφής και ενέργειας. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την καταστροφή παραδοσιακών βιοτόπων και επέκταση του ζωτικού χώρου του ανθρώπου, εις βάρος της άγριας χλωρίδας και πανίδας σε οποιαδήποτε περιοχή του πλανήτη. Τεράστιες παρθένες δασικές εκτάσεις οικοδομούνται για χάρη του τουρισμού ή άλλων δραστηριοτήτων, τα δάση εκχερσώνονται καθημερινά λόγω πυρκαγιών ή για την ανεύρεση νέας γης κι αυτά συμβαίνουν όχι μόνο σε υποανάπτυκτες χώρες αλλά κυρίως στις ανεπτυγμένες και βιομηχανικές χώρες. Η ανάπτυξη αυτή ήταν που οδήγησε στην εξαφάνιση χιλιάδες βιότοπους και χιλιάδες είδη στον πλανήτη κι όλα αυτά συνεχίζονται με εντατικούς ρυθμούς.

Παρόμοιες ανακατατάξεις κι εξαφανίσεις ειδών υπήρξαν και στο παρελθόν, πολύ πριν την εμφάνιση του ανθρώπου και συνήθως η αιτία ήταν μια φυσική καταστροφή. Αυτές όμως

συνέβαιναν κατά τη διάρκεια χιλιάδων ετών κι όχι τόσο σύντομα όσο σήμερα. Δε θα ήταν υπερβολικό να πει κάποιος πως σε μερικά χρόνια, όχι πολύ μακριά από σήμερα, ίσως φτάσουμε σε σημείο που όχι δε θα υπάρχει θήραμα για τους κυνηγούς αλλά και η ίδια η επιβίωση του ανθρώπου ίσως τεθεί σε κίνδυνο λόγω έλλειψης φυσικών πόρων.

Παρ' όλα αυτά, το κυνήγι σήμερα αποτελεί μια υγιή δραστηριότητα όταν γίνεται σύμφωνα με όλους τους νόμους και τους κανονισμούς που επιτρέπουν την ομαλή ανάπτυξη της χλωρίδας και πανίδας. Και για μερικούς ίσως αποτελεί μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν τη φύση.

ΚΥΝΗΓΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Πέρα από τη σημασία του κυνηγιού για το περιβάλλον και τον άνθρωπο οι περισσότεροι Έλληνες σήμερα αγνοούν ακόμη μια σημαντική πτυχή του: την προσφορά του κυνηγιού έμμεσα αλλά και άμεσα στην ίδια την εθνική οικονομία. Κάθε χρόνο ο κλάδος των κυνηγών καταβάλλει εισφορά υπέρ του Κεφαλαίου θήρας η οποία φτάνει σε ύψος το ποσό των 9 εκατομμυρίων ευρώ ενώ σύμφωνα με στοιχεία από την Πανελλήνια Ένωση Βιοτεχνών και Επαγγελματιών Κυνηγετικών Ειδών ο ετήσιος τζίρος από την κυνηγετική δραστηριότητα ανέρχεται σε σχεδόν 1 δις ευρώ και οι εργαζόμενοι στον κλάδο ξεπερνούν τους 10 χιλιάδες.

Σημαντική όμως είναι η συμβολή του κυνηγιού και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας ορεινών και παραμεθόριων περιοχών, ενισχύοντας τον εσωτερικό τουρισμό, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες. Πολλά ξενοδοχεία, εστιατόρια, πρατήρια καυσίμων των περιοχών αυτών οφείλουν στην ύπαρξή τους και συντηρούνται σχεδόν αποκλειστικά από τους κυνηγούς. Σύμφωνα όμως με διεθνείς στατιστικές, αυτός ο τομέας, ο κυνηγετικός τουρισμός, θα ωφεληθεί περισσότερο από την επιστημονικά οργανωμένη και διαχειριζόμενη αγροτική και κτηνοτροφική γη.

Τα οφέλη θα είναι διπλά. Θα προέρχονται από τα κέρδη της αύξησης των κυνηγετικών εκδρομών σε πλούσιες σε θηράματα περιοχές και από την παράλληλη γεωργική και κτηνοτροφική εκμετάλλευση, η οποία θα γίνεται και αυτή εφαρμόζοντας νέες και αποδοτικές τεχνικές και καλλιέργειες, που θα επιτρέπουν την διαμονή και πολλαπλασιασμό των θηραμάτων από την μια και παράλληλα παράγουν αποδοτικότερα και πιο καθαρά είδη. Τέτοια παραδείγματα και τεχνικές υπάρχουν και μάλιστα στη φτωχή γειτονιά μας σε χώρες όπως για παράδειγμα η γειτονική Βουλγαρία.

(πηγές: Κυνηγετικός σύλλογος Αμπελοκήπων*)